

Sygn. akt III CZ 28/16

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku B. G.

przy uczestnictwie M. G. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 9 marca 2016 r., o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 lipca 2016 r.,

zażalenia uczestnika

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 4 maja 2016 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 4 maja 2016 r. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika postępowania od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie o podział majątku wspólnego oraz oddalił wniosek uczestnika o wstrzymanie wykonania zaskarżonego postanowienia. Podkreślił, że uczestnik w skardze kasacyjnej określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 219 011 zł. Wskazał, że w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej między małżonkami wartością przedmiotu zaskarżenia (art. 519¹ § 2 k.p.c.) nie jest wartość całego dzielonego majątku, ale wartość interesu majątkowego, którego dotyczy zaskarżenie. Z reguły nie może ona przekraczać wartości udziału w majątku wspólnym uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl.). Tylko wyjątkowo, gdy uczestnik zaskarża samą zasadę podziału, kwestionując jego dopuszczalność, np. zarzucając, że dzielony majątek nie stanowi wspólności, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa, niż wartość udziału (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, niepubl. i z dnia 19 lutego 2015 r., III CZ 3/15, niepubl.). Zdaniem Sądu Okręgowego, nie można przyjąć, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 219 011 zł, skoro uczestnik nie zaskarża samej zasady podziału, w szczególności nie kwestionuje przynależności do majątku wspólnego własności lokalu mieszkalnego, którego wartość wynosi 201 197 zł, zatem wartość interesu prawnego skarżącego w tym zakresie odpowiada połowie tej kwoty (100 598,50 zł).

Uczestnik postępowania wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego, zarzucając naruszenie art. 519¹ § 2 w związku z art. 398⁶ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Wskazał, że skoro żądał przyznania mu na własność spornego lokalu, kwestionował w ten sposób podział wspólnego majątku, przez co wartość przedmiotu zaskarżenia powinna odpowiadać nie wartości udziału, lecz wartości prawa będącego przedmiotem wspólności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2013 r., IV CSK 98/13 (niepubl.), oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego w sprawach działowych pozostaje w ścisłej zależności od wyników postępowania w tych sprawach i nie przesądza jej wartość przedmiotu podziału. Określa ją natomiast wartość przedmiotu kwestionowanego w skardze kasacyjnej rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji. W sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami oraz w sprawach o zniesienie współwłasności i dział spadku wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość poszczególnych rzeczy i praw, których objęcie lub nieobjęcie rozstrzygnięciem sądu albo sposób podziału kwestionuje skarżący, a także wartość roszczeń dochodzonych w sprawie, będących przedmiotem zaskarżenia. Z reguły więc, nawet jeżeli skarżący kwestionuje orzeczenie w całości, wartość ta nie przekracza jego udziału w dzielonym majątku. Wyjątkowo jedynie, gdy uczestnik kwestionuje zasadę podziału i rzutuje to na wartość przedmiotu zaskarżenia, to może być ona wyższa. W postanowieniu z dnia 15 stycznia 2014 r., I CZ 113/13 (niepubl.) Sąd Najwyższy przyjął, że w sprawie o podział majątku, wartość przedmiotu zaskarżenia z reguły nie może przekraczać wartości udziału należącego do uczestnika tego postępowania. Jednak, gdy uczestnik zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. Według postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., II CZ 16/14 (niepubl.), wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość konkretnego interesu, tj. roszczenia, żądania lub składnika majątkowego, którego dotyczy wniesiona skarga. Co do zasady w tych sprawach wartość przedmiotu zaskarżenia nie może przekraczać wartości udziału należącego do skarżącego. Wyjątkowo, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału, np. zarzucając, że dzielony majątek nie stanowi wspólności, albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków, albo rozliczenia nakładów w wysokości przekraczającej wartość udziału, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., V CSK 275/13 (niepubl.), tylko wyjątkowo, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie

dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału.

Powołane postanowienia Sądu Najwyższego nie uzasadniają dokonanej przez Sąd Okręgowy z urzędu weryfikacji podanej w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd Okręgowy uznał mianowicie, odrzucając skargę kasacyjną, że wartością przedmiotu zaskarżenia jest w zasadzie połowa wartości lokalu. Tymczasem uczestnik postępowania w skardze kasacyjnej kwestionuje zasadę podziału, twierdząc, że prawo do lokalu powinno być jemu przyznane. Trudno byłoby w związku z tym przyjąć, że jego interes w tej sprawie odpowiada wartości tylko połowy, a nie całej wartości prawa do lokalu. Trafny jest w tej sytuacji zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 519¹ § 2 w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 1 i § 3 k.p.c.).

kc

aj